

Asia: VN/580/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta. Verohallinto esittää lausuntonaan seuraavaa.

Verohallinnon tuensaajarekisteri ja tuen takaisinperintä

Lämmityskäyttöön käytetty biokaasu on fyysisesti samaa tuotetta kuin liikennekäytössä käytetty biokaasu. Ehdotuksen mukaan lämmityskäytössä tuotteella olisi kuitenkin veronalennus, joka perustuisi yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen ja olisi näin ollen valtioneuvoston tukea. Esimerkiksi T-luokan lämmitysbiokaasussa valtioneuvoston tukea olisi tuoteryhmien 7 ja 10 välinen erotus, eli 9,13 euroa megawattitunnilta.

Ryhmäpoikkeusasetuksen alainen valtioneuvoston tuki tarkoittaisi sitä, että tuki olisi asetuksessa mainitun avoimuusveloitteen piirissä ja tukea ei myönnettäisi vaikeuksissa oleville yrityksille. Verohallinto raportoi valtioneuvoston tukeen liittyvinä tietoina tuen määrät ja saajat vuosittain Euroopan komissiolle sekä suoraan että työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä.

Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että tuensaajan (kaasun loppukäyttäjän) tulisi valmisteverotuslain 98 a §:n mukaan rekisteröityä Verohallinnon tuensaajarekisteriin. Kaasun luovuttajien (tuottajat, siirtoverkko, veroton jakeluverkko, verottomat varastot) tulisi antaa vuosittain erittely loppukäyttöön luovuttamasta biokaasustaan (määrät ja tuoteryhmät) eriteltynä käyttäjäkohtaisesti sähköverolain 26 b §:n mukaisesti. Ehdotuksen perusteella Verohallinnolle voisi tulla tehtäväksi valtioneuvoston takaisinperintätilanne, jos tukea olisi esimerkiksi myönnetty väärin perustein

vaikeuksissa oleville yrityksille. Hallituksen esityksessä tulisi huomioida mahdollinen tukien takaisinperintätilanne. Nykyisillä säännöksillä verotusmenettelyt eivät mahdollistaisi lämmitysbiokaasuun

sisältyvän tuen takaisinperintää kaasun loppukäyttäjältä. Verohallinto ehdottaa harkittavaksi, pitäisikö maa- ja biokaasun verovelvollisuuden osalta

olla vastaava säännös kuten sähkön osalta (sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa 5 § 3 kohta), jolla tuen takaisinperiminen voidaan kohdistaa tuen saajaan.

Sähköpolttoaineiden verotus

Sähköverolain 2 a §:n uuden 2 momentin mukaan: "Biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 4 §:n 16 kohdassa tarkoitettujen muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten polttoaineiden, jotka täyttävät mainitun lain kestävyyskriteerit ja joita käytetään tai jotka on tarkoitettu käytettäväksi taikka joita myydään lämmitykseen tai moottorikäyttöön, verotason sovelletaan, mitä liitteen verotaulukossa

1 ja 3 säädetään vastaavasta T-lyhenteen mukaisen tuotteen verosta. Sellaisiin muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuviin nestemäisiin ja kaasumaisiin polttoaineisiin, jotka eivät täytä edellä mainitun lain kestävyyskriteereitä ja joita käytetään tai jotka on tarkoitettu käytettäväksi taikka joita myydään lämmitykseen tai moottorikäyttöön, verotason sovelletaan, mitä verotaulukossa 1 ja 3 säädetään vastaavan fossiilisen lämmityspolttoaineen verosta."

Vastaavasti biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassasta annetun lain (kestävyyslaki) 4 §:n 16 kohdassa kyseisillä polttoaineilla tarkoitetaan: "Muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla liikennealalla käytettäviä nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista energialähteistä kuin biomassasta."

Sähköverolain määritelmän mukaan veronalaisia olisivat tuotteet, jotka on tarkoitettu lämmitykseen ja moottorikäyttöön. Moottorikäytöllä tarkoitetaan valmisteverolainsäädännössä sitä, että polttoainetta käytetään polttomoottorissa. Polttomoottoreiksi lasketaan kaikki otto- ja dieselmoottorit liikennekäytössä, työkoneissa ja kiinteästi asennettuina. Kestävyyslain määritelmä kuitenkin rajaisi tuotteet ainoastaan niihin, joita käytettäisiin liikennealalla. Sähköverolain uusi määritelmä liittyen käyttötarkoitukseen voisi siten olla verovelvolliselle epäselvä tai jopa ristiriitainen. Erityisesti lämmityskäytön osalta kyseisten tuotteiden veronalaisuus ei välttämättä olisi selkeä. Lisäksi epäselväksi jäisi, tulisiko sekä liikennekäytön että moottorikäytön toteutua, jotta tuote olisi veronalainen. Jos tulisi, niin tämä rajaisi pois esimerkiksi polttokennokäytössä käytettyjen liikennesähköpolttoaineiden verollisuuden. Jatkovalmistelussa veronalaisten tuotteiden ja eri käyttötarkoitusten määritelmiä tulisi selkeyttää ja tarkentaa.

Ehdotuksen mukaan verotettavien tuotteiden tulisi olla uusiutuvilla energianlähteillä tuotettu, eikä energianlähteenä saisi olla biomassaa. Käytännössä ehdotus tarkoittaisi sitä, että polttoaineiden tuotannossa käytetyn sähkön alkuperä tulisi varmistaa. Tämä voisi tarkoittaa Verohallinnolle uutta verovalvontatehtävää sekä verovelvollisten kannalta lisää hallinnollisia tehtäviä tietojen dokumentoinnin vuoksi. Jos muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, sen vaikutukset tulisi arvioida ja huomioida hallituksen esityksessä.

Hallituksen esityksessä on mainittu, että vedyn verotukseen ei ehdoteta muutoksia, vaan se säilyisi edelleen verottomana. Kestävyysslain 4 §:n 16 kohdan mukaisesti polttoaineisiin (RFNBO-polttoaineet, HE 48/2021 vp) vety voi kuitenkin sisältyä ja sitä voidaan käyttää liikennealalla polttokennokäytössä sekä teoriassa polttomoottorikäytössä, joten jatkovalmistelussa vedyn verokohtelua tulisi tältä osin selkeyttää.

Valmisteverotuslaki

Verohallinto esittää selventävää pykäläviittausta lisättäväksi valmisteverotuslain 82 §:n 4 momenttiin. Momentissa säädetään siitä, että pykälässä sääntöjenvastaisuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa 75 §:n 1 momentissa tai 79 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valmisteveron alaisten tuotteiden siirroissa ei ole noudatettu 78 §:ssä tarkoitettuja siirtomenettelyitä. Momenttiin olisi selkeyden vuoksi hyvä lisätä viittaus lain 80 §:ään, jossa säädetään menettelyistä 79 §:ssä tarkoitettussa etämyynnissä. Lisäys ei muuttaisi nykyistä verotuskäytäntöä.

Vaikutukset Verohallinnolle

Ehdotetut muutokset kuten verotaulukkoon lisättävät uudet tuotteet ja mahdollinen verovelvollisten valtiontukirekisteröinti ja tukien ilmoitusvelvollisuus edellyttävät Verohallinnolta järjestelmämuutoksia, joiden alustava kustannusarvio olisi noin 75 000 euroa. Lisäksi asiakas- ja virkailijaohjeistuksen laatiminen vaatisi Verohallinnolta ennakkollista hallinnollista työtä ja myöhemmässä vaiheessa uusia verovalvontatehtäviä. Alustavan arvion mukaan Verohallinnon työmäärä lisääntyisi muutosten vuoksi kertaluontoisesti 1 henkilötyövuotta ja jatkuvaluontoisesti 0,5 henkilövuotta.

Biokaasun ilmoitustiedot ja vaikutus tilastotietoihin

Ehdotuksen mukaan biokaasun verokohtelu olisi riippuvainen kaasun käyttötarkoituksesta (esim. ”7 biokaasu T” tai ”10 biokaasu H T”). Kun tuotteita siirrettäisiin verottomuusjärjestelmässä (mm. tuotantolaitos, siirtoverkko, veroton jakeluverkko), ei tuotteen lopullinen käyttötarkoitusta ole välttämättä vielä tiedossa. Tämä voisi aiheuttaa verottomien siirtojen ilmoittamisen osalta haasteita

verovelvollisille. Verohallinnon käsityksen mukaan ilmoitusepäätarkkuuksilla ei sinällään ole fiskaalista merkitystä. Ilmoitusepäätarkkuudet voisivat kuitenkin aiheuttaa epäloogisuuksia ja poikkeamia tilastotietoihin heikentäen tietojen oikeellisuutta ja luotettavuutta.

Muita huomioita

Sähköverolain liitteenä olevan verotaulukon 3 tuotteista 8a, 9a ja 10a puuttuu yksikkö "euroa/MWh".

Sähköverolain 23 § 2 momenttiin pitäisi sisällyttää biokaasu.

Ehdotetussa sähköverolain 2 a §:n 1 momentissa, jota ei ole tarkoitus muuttaa, on ilmeisesti kirjoitusvirhe; "käyttötarkoituksena" pitäisi olla "käyttötarkoituksensa".

Valmisteverotuslain 51 §:ään lisätään väliaikaisesti rekisteröity vastaanottaja. Esityksen säännöskohtaisiin perusteluihin on kirjattu kuitenkin vahingossa rekisteröity vastaanottaja.

Kaleva Anne
Verohallinto